

Joan Maragall

Visat núm. 2

(octubre 2006)

per Pere Maragall

Joan Maragall (1860-1911) poeta de la «paraula viva» i periodista d'opinió, que escriu entre la tradició romàntica de la Renaixença i els noucentistes de la Mancomunitat. És el primer que fa poesia en el català de Barcelona, amb naturalitat. Modern, més que no pas pels motius, per la manera de tractar-los en la seva obra, per la reflexió sobre el llenguatge, i pel seu rerefons filosòfic i religiós. Entre l'«adéu Espanya» i l'iberisme, la seva influència és sempre vigent a Catalunya de manera més o menys visible.

Si bé coetani de Jacint Verdaguer (1845-1902), que és la figura monumental de la recuperació de la llengua catalana per a la literatura culta, culminació de la Renaixença, Maragall representa, per la seva obertura als corrents literaris i de pensament del món occidental, coincidint amb els anys del Modernisme de tombant de segle, l'entrada de la literatura catalana en la modernitat.

La seva vida va ser la d'un burgès il·lustrat en la Barcelona de final del XIX, ciutat que s'industrialitza i creix paral·lelament a l'ascensió del catalanisme polític, nacionalisme que obté el seu primer bastió de poder autònom amb la Mancomunitat (1914), poc després de la mort de Joan Maragall.

Cap fet biogràfic extraordinari en el transcurs d'una vida en aparença tranquil·la i mesurada, d'un rendista físicament fràgil que va arribar a ser el patriarca d'una gran família (tretze fills). Fill d'empresaris tèxtils de la Barcelona vella, anava destinat a continuar la indústria paterna, però s'hi va resistir. Arriba a la maduresa literària tardanament, després d'acabar la carrera universitària de Dret i d'uns anys d'una certa desorientació. Després d'uns mesos de treball intensiu per tal de fer surar la indústria del seu pare, passa per una crisi que aconsegueix superar afermant-se en la seva vocació literària. A començament de la dècada del 1890 entra com a redactor al *Diario de Barcelona*, que es publicava en espanyol, i es casa amb Clara Noble, d'ascendència anglesa i andalusa, dotze anys més jove que ell.

Havia llegit Goethe en alemany, al qual havia arribat a través del *Werther*. L'autor alemany serà el fonament de la seva maduresa literària. Traduirà fragments de Nietzsche per primer cop a la Península. Més endavant, Novalis, de qui va traduir *Heinrich von Ofterdingen*, l'inspirarà en la seva poètica. No es poden menystenir, en el seu cas, altres influències: Carlyle, Emerson, Spinoza.

Durant les dues dècades que van de 1890 a 1910 es desplega la seva activitat poètica i periodística, d'acord amb un programa de «vida poètica» o de «poesia vital» que podrà dur a terme per la seva condició de rendista i gràcies a l'estabilitat que li proporciona el matrimoni amb Clara Noble: el seu estat anímic que arriba sovint a la incandescència troba el contrapunt ideal en l'ordre i la serenitat d'una tranquil·la vida burgesa. La seva poesia i els seus articles demostren una enorme receptivitat envers els paisatges naturals i una gran sensibilitat per connectar amb les situacions, problemes i aspiracions polítiques de la societat barcelonina i catalana de tombant de segle. Expressarà també

l'actitud més genuïnament catalana davant la crisi espanyola de 1898, arran del Desastre colonial, i en el diàleg amb Miguel de Unamuno.

No tan popular com ho arribà a ser Jacint Verdaguer, serà, però respectat i escoltat com a orientador moral de la burgesia catalana en el moment de consolidació del catalanisme polític. Però també patirà l'aïllament per part de les noves generacions noucentistes pel fet de no encaixar en els plantejaments estètics d'un moviment estretament lligat al programa polític de la dreta catalana en vies d'aconseguir una parcel·la d'autogovern amb la Mancomunitat de les Diputacions provincials catalanes.

El vitalisme impenitent i l'individualisme aristocràtic i anarquitzant de la seva joventut anirà reapareixent en la seva obra i s'afermarà en els últims anys havent passat pel gresol d'una crisi que donarà nova llum als grans temes de fons de la seva poesia i dels altres escrits, en una línia d'orientació que podríem definir com la de l'home interior del Cristianisme: la seva veu discordant es farà sentir arran de la Setmana Tràgica del juliol de 1909, amb el to gairebé profètic de qui coneix a fons el millor i el pitjor de «l'ànima» dels catalans.

És en aquesta línia de tensió interior que cal llegir els poemes més escadussers d'aquests anys, recollits a *Seqüències* (1911), entre els quals destaca el seu «Cant Espiritual» (1910), o la seva única obra dramàtica *Nausica*.